

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 03 23
COM(2012) 120 final

2012/0056 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo valstybės narės raginamos atsizvelgiant į Europos Sąjungos interesus ratifikuoti
2009 m. Honkongo konvenciją dėl saugaus ir aplinkai tinkamo laivų perdirbimo arba
prie jos prisijungti**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Nesiliaujantis netinkamo ir nesaugaus laivų perdirbimo praktikos plitimas kelia didelį susirūpinimą. Dauguma didelių komercinių jūros laivų pasibaigus jų eksploatavimo trukmei yra išmontuojami standartų neatitinkančiuose Azijos kompleksuose (Indijoje, Pakistane ir Bangladeše), paprastai naudojant ištraukimo į krantą metodą, kuris daro didelį poveikį aplinkai ir sveikatai.

Padėtis greičiausiai dar pablogės, nes dėl pernelyg didelių pasaulio laivyno pajėgumų, kurie turėtų nesikeisti dar bent 5–10 metų, artimiausiais metais numatoma išmontuoti daug laivų. Be to, manoma, kad laivai bus intensyviausiai perdirbami maždaug tuomet, kai įsigalios draudimas naudoti viengubo korpuso tanklaivius (2015 m.), ir tuo daugiausia pasinaudos labiausiai standartų neatitinkantys kompleksai.

Dabartiniai tarptautinio ir Europos Sąjungos lygmens teisės aktai¹ pasirodė esą neveiksmingi tokiai laivų perdirbimo praktikai sustabdyti.

Dabartinis dažnas teisės nuostatų nesilaikymas susijęs su:

- perdirbimo, ypač pačių didžiausių komercinių laivų, pajėgumų Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (angl. trumpinys OECD) valstybėse trūkumu;
- nuožmia ir nesąžininga standartų neatitinkančių kompleksų ir aukštesnius techninius standartus atitinkančių kompleksų konkurencija – pastarieji gali užimti tik nišines specifinių tipų laivų, kaip antai mažų laivų, valstybinių, įskaitant karo, laivų arba atsakingai į aplinką žiūrinčių savininkų laivų, perdirbimo rinkas;
- tuo, kad dabartiniai teisės aktai nėra pritaikyti pagal laivų specifiškumą ir tarptautinę laivybą.

Siekdamos pagerinti padėtį Bazelio konvencijos šalys 2004 m. Tarptautinės jūrų organizacijos (angl. IMO) paprašė parengti privalomus laivų perdirbimo reikalavimus².

Tarptautinė jūrų organizacija 2009 m. gegužės mėn. priėmė Honkongo konvenciją dėl saugaus ir aplinkai tinkamo laivų perdirbimo (toliau – Honkongo konvencija). Kad ji įsigaliotų ir pasijustų jos poveikis, ją dar turi ratifikuoti pakankamai didelių vėliavos valstybių ir perdirbimo valstybių.

Europos Sąjunga ir jos valstybės narės palygino Honkongo ir Bazelio konvencijomis numatytus kontrolės ir vykdymo užtikrinimo lygius. 2010 m. balandžio mėn. pasiekta tokia išvada: preliminariai vertinant ir atsižvelgiant į eksploatavimo trukmės perspektyvą gali būti daroma išvada, kad laivams, kuriems taikoma Honkongo konvencija, atžvilgiu tos konvencijos nustatytas kontrolės ir vykdymo užtikrinimo lygis yra ne žemesnis nei tas, kuris nustatytas atliekomis tapusiems laivams taikomos Bazelio konvencijos ir laivams taikomos

¹ 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo Europos Sąjungos lygmeniu ir Bazelio konvencija dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės tarptautiniu lygmeniu.

² Sprendimas VII/26 dėl aplinkai tinkamo laivų išmontavimo valdymo, priimtas 7-ojoje Bazelio konvencijos šalių konferencijoje.

Honkongo konvencijos, ir ne žemesnis negu taikomas laivų, kuriems taikomos tokios pačios sąlygos pagal pastarosios konvencijos 3 straipsnio 4 dalį, atveju³. 2011 m. spalio mėn. Bazelio konvencijos šalys paragino ratifikuoti Honkongo konvenciją, kad ji galėtų įsigalioti⁴.

Europos Sąjungos lygmeniu Komisija 2007 m. priėmė Žaliąją knygą dėl geresnio laivų išmontavimo, o 2008 m. – komunikatą, kuriuo siūloma ES laivų išmontavimo strategija⁵. Šioje strategijoje siūlomos priemonės, kuriomis siekiama kuo greičiau, jau pereinamuoju laikotarpiu prieš įsigaliojant Honkongo konvencijai, pagerinti laivų išmontavimo sąlygas⁶, t. y. parengti priemones dėl pagrindinių konvencijos elementų, skatinti savanoriškus sektoriaus veiksmus, teikti techninę pagalbą ir paramą besivystančioms šalims ir užtikrinti geresnį dabartinių teisės aktų vykdymą.

Savo išvadose dėl ES geresnio laivų išmontavimo strategijos Taryba pritarė Honkongo konvencijai pabrėždama, kad ji yra svarbus tarptautinės bendruomenės pasiekimas ir kad ja „nuo pradžios iki galo“ nustatyta visapusiška kontrolės ir vykdymo užtikrinimo sistema, ir primygtinai paragino valstybes nars ratifikuoti Honkongo konvenciją pirmumo tvarka, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos jai kuo greičiau įsigalioti, taip pat realiai ir veiksmingai keisti padėtį šiame sektoriuje⁷.

³ Europos Sąjungos ir jos valstybių narių pateiktą dokumentą galima rasti <http://archive.basel.int/ships/oewg-vii12-comments/comments/eu.doc>

⁴ Sprendimas X/ AA dėl aplinkai tinkamo laivų išmontavimo valdymo, priimtas 10-ojoje Bazelio konvencijos šalių konferencijoje.

⁵ 2008 m. lapkričio 19 d. Komunikatas COM(2008) 767 *final*, kuriuo pateikiama ES geresnio laivų išmontavimo strategija, ir Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SEC(2008) 2846 dėl minėtos strategijos poveikio vertinimo.

⁶ Tarptautinė Honkongo konvencija dėl saugaus ir aplinkai tinkamo laivų perdirbimo.

⁷ 2009 m. spalio 21 d. priimtos Tarybos išvados, paskelbtos http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/envir/110626.pdf.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo valstybės narės raginamos atsižvelgiant į Europos Sąjungos interesus ratifikuoti
2009 m. Honkongo konvenciją dėl saugaus ir aplinkai tinkamo laivų perdirbimo arba
prie jos prisijungti**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį kartu su 218 straipsnio 6 dalies a punkto v papunkčiu ir 218 straipsnio 8 dalies 1 pastraipa,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pasiūlymą,

kadangi:

- (1) laivams, kurie laikomi atliekomis, tarptautiniu lygmeniu taikoma Bazelio konvencija dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės. Europos Sąjungos lygmeniu šiems laivams taikomas 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo⁸. Tuo reglamentu įgyvendinama Bazelio konvencija ir 1995 m. priimtas konvencijos pakeitimas⁹, kuris dar neįsigaliojo ir kuriuo nustatomas draudimas iš Europos Sąjungos valstybių narių į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai (angl. trumpinys OECD) nepriklausančias valstybes eksportuoti pavojingas atliekas. Kadangi laivuose esama pavojingų medžiagų, jie paprastai priskiriami prie pavojingų atliekų ir todėl juos draudžiama eksportuoti perdirbti OECD nepriklausančių valstybių kompleksuose;
- (2) bandant taikyti esamus teisės aktus tarptautiniu ir Europos Sąjungos lygmenimis patirta didelių sunkumų;
- (3) po Tarptautinėje saugaus ir aplinkai tinkamo laivų perdirbimo konferencijoje vykusių svarstymų¹⁰ 2009 m. gegužės 15 d. Tarptautinėje jūrų organizacijoje buvo priimta Honkongo konvencija dėl saugaus ir aplinkai tinkamo laivų perdirbimo (toliau – konvencija);
- (4) konvencija siekiama užtikrinti, kad pasibaigus eksploatavimo trukmei išmontuojami laivai nekeltų nereikalingos rizikos žmonių sveikatai bei saugumui ir aplinkai.

⁸ OL L 190, 2006 7 12, p. 1.

⁹ Dalinis Bazelio konvencijos pakeitimas (pakeitimas dėl uždraudimo), priimtas Bazelio konvencijos šalių Sprendimu III/1.

¹⁰ Galutinis konferencijos aktas (SR/CONF/45).

Konvencija siekiama visapusiškai spręsti su laivų perdirbimu susijusius klausimus ir darbo bei aplinkos sąlygų problemas, kylančias daugelyje laivų išmontavimo vietų visame pasaulyje;

- (5) aplinkai tinkamas laivų perdirbimo valdymas yra Europos Sąjungos prioritetas¹¹, o kuo ankstesnis konvencijos įgyvendinimas – vienas pagrindinių žingsnių, siūlomų Komisijos komunikate „ES geresnio laivų išmontavimo strategija“¹²;
- (6) tačiau kol kas nė viena valstybė narė nėra ratifikavusi konvencijos arba prie jos prisijungusi ir tik trys valstybės narės ją pasirašė. Valstybėms narėms ratifikavus konvenciją arba prie jos prisijungus būtų duotas postūmis tarptautiniu lygmeniu ir pagreitintas konvencijos įsigaliojimas;
- (7) kai kurios konvencijos nuostatos dėl laivų perdirbimo priklauso išimotinei Sąjungos kompetencijai;
- (8) Sąjunga konvencijos ratifikuoti negali, nes tik valstybės narės gali būti jos šalimis;
- (9) todėl Taryba turėtų paraginti valstybes nares atsižvelgiant į Sąjungos interesus ratifikuoti konvenciją arba prie jos prisijungti,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įsigaliojus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. XX (*dėl laivų perdirbimo*), siekiant įgyvendinti 2009 m. gegužės 15 d. Tarptautinėje jūrų organizacijoje priimtą Tarptautinę Honkongo konvenciją dėl saugaus ir aplinkai tinkamo laivų perdirbimo (toliau – konvencija), valstybės narės ratifikuoja ją arba prisijungia prie jos dalių, kuriomis reglamentuojami išimotinei Sąjungos kompetencijai priklausantys klausimai.

2 straipsnis

Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių siekdamas nedelsiant ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip praėjus trejiems metams po šio sprendimo įsigaliojimo datos Tarptautinės jūrų organizacijos Generaliniam sekretoriui deponuoti konvencijos ratifikavimo arba prisijungimo prie jos aktus.

Ne vėliau kaip praėjus penkeriems metams po šio sprendimo įsigaliojimo datos peržiūrima konvencijos ratifikavimo arba prisijungimo prie jos pažanga.

¹¹ 2006 m. gegužės 29 d. Tarybos išvados.

¹² COM(2008) 767 final.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje,

*Tarybos vardu
Pirmininkas*